

Trolig over 23 000 insektarter i Norge

15 000 arter påvist med sikkerhet

Det er med sikkerhet påvist ca. 15 000 insektarter i Norge. Trolig finnes det over 23 000, går det fram av en NINA-utredning. Av de 8 000 artene som ennå ikke er oppdaget, er det trolig minst 5 000 årevinger og 2 000 tovinger.

OVER 5 000 nye insektarter er blitt registrert i løpet av de siste 30 årene. Likevel er det fortsatt mange som er uoppdaget. Norsk Entomologisk Forening, som har tatt initiativet til denne undersøkelsen, foreslår et tall på over 8 000 uoppdagede arter. Blant de uoppdagede finnes det nok noen som er ukjent for vitenskapen, og trolig flest slike innen årevinger. Antall uoppdagede arter som estimeres i undersøkelsen, baserer seg imidlertid nesten utelukkende på arter som er funnet i våre naboland, og som vi mener vil bli funnet i Norge.

Tovinger som bør studeres

De som vil finne mange nye insektarter i Norge, kan ta fatt på visse familier innen tovinger (Diptera) eller årevinger (Hymenoptera).

Blant tovingene vil det ha stor verdi å studere for eksempel gallmygg (Cecidomyiidae), sviknott (Ceratopogonidae), kulefluer (Phoridae) eller overfamilien Ephydroidea, der man blant annet finner fruktfluer (Drosophilidae), gressfluer (Chloropidae) og vannfluer (Ephydridae).

Parasittveps en utfordring

Vil man gjøre en innsats med årevinger, er parasittveps den store utfordringen, særlig Ichneumonoidea, men også en rekke familier av Chalcidoidea. Innen pels- og fjærlusene

NORGES INSEKTORDENER med antall kjente insekter, angitt av Bakke (1961) og Hofsvang (1982).

Orden	Bakke 1961	Hofsvang 1982	Registr. 1992	Trolig 1992	% kjent i 1992
Børstehaler (Thysanura)	2	5	5	5	100
Tohaler (Diplura)	2	2	2	3	67
Proturer (Protura)	2	2	2	2	100
Spretthaler (Collembola)	110	140	283	300	94
Døgnfluer (Ephemeroptera)	41	43	45	46	98
Øyestikkere (Odonata)	41	42	44	44	100
Steinfluer (Plecoptera)	27	35	35	35	100
Rettvinger (Orthoptera)	26	25	28	31	90
Saksedyr (Dermaptera)	3	3	3	3	100
Kakerlakker (Dictyoptera)	4	1	6	6	100
Støvlus (Psocoptera)	23	25	51	57	90
Pels- og fjærlus (Mallophaga)	?	200	226	500	45
Lus (Anoplura)	4	20	20	25	80
Nebbmunner (Hemiptera)	613 *	1000	1143	1320	87
Trips (Thysanoptera)	22	22	96	120	80
Mudderfluer (Megaloptera)	5	5	5	5	100
Kamelhalsfluer (Raphidioptera)	3	3	3	4	75
Egent. nettvinger (Planipennia)	41	53	55	57	97
Biller (Coleoptera)	3091	3200	3375	3800 **	89
Strepsipterer (Strepsiptera)	1	2	6	7	86
Skorpionfluer (Mecoptera)	4	5	5	5	100
Lopper (Siphonaptera)	?	55	55	60	92
Tovinger (Diptera)	2350	3000	3955 **	6029 **	66
Sommerfugler (Lepidoptera)	1564	1800	2092	2400 **	87
Vårfluer (Trichoptera)	141	166	195	200	98
Årevinger (Hymenoptera)	<1500	3000	2959 **	8158 **	36
	9620	12854	14694 **	23222 **	63

* Bare sikader (Auchenorrhyncha), sugere (Psylloidea) og teger (Heteroptera)

** Ikke signifikant i de tre siste sifre

er under halvparten av våre trolig 500 arter kjent. Men det er ikke bare innen de mest artsrike grupper at det ligger store utfordringer; for eksempel er skjoldlus (Coccoidea) lite undersøkt i Norge.

Stoffet er hentet fra

NINA Utredning 055

Preben S. Ottesen (red.):

«Norske insektfamilier og deres artsantall».

25 000 ARTER — ELLER ENDA FLER?

VI VET NÅ at det finnes minst 15 000 insektarter i Norge. Dette finnes det belegg for i museer og private samlinger. Men hvor mange finnes det i virkeligheten hos oss?

Vi har anslått ca. 23 000, men bare

tiden vil vise om vi har rett. Selv i tilsynelatende godt undersøkte familier, som løpebiller (Carabidae), trebukker (Cerambycidae) og nattfly (Noctuidae) er det i de senere år dukket opp en rekke nye arter.

Og med årevinger som den store jøker kan det en dag være 25 000, ja kanskje enda fler arter. Med den eksplosive utviklingen vi har sett i kunnskapen om våre insekter i de siste 30 årene, synes intet umulig.

Oversikt over våre 505 insektfamilier

NINA-utredningen «Norske insektfamilier og deres artsantall» gir en systematisk oversikt over alle de 505 insektfamiliene som med sikkerhet er representert i Norge, og dertil noen familier som kan tenkes å være her.

FOR HVER FAMILIE har spesialister i Norge og Norden, så langt det har vært mulig, talt opp antall publiserte og upubliserte norske arter. I tillegg har det antall arter som trolig finnes i Norge blitt estimert på bakgrunn av funn i nærliggende områder og erfaringsmessige kunnskaper om hvor godt de ulike taxa er kjent.

Database og oppslagssted

Vi håper at listen i utredningen vil gi mer enn tallet på insektarter i Norge. Den vil forhåpentlig gi et innblikk i hvor godt de ulike familier og ordener er kjent, og dermed tjene som en inspirasjon til å ta fatt på de mest ukjente gruppene.

Listen er begynnelsen på en database der tall oppjusteres kontinuerlig når feil finnes eller nye arter kommer til. Vi håper at listen kan tjene som et oppslagssted for insektsystematik og -nomenklatur på familienivå og høyere taxa. Det gis derfor et alfabetisk register over navnene.

Full kontroll

Sist men ikke minst: Listen er forhåpentlig begynnelsen på en planlagt «checklist» database, der alle artenes latinske navn innføres etter hvert. Først med en slik liste vil man få full kontroll med antall registrerte norske insektarter.

Arter som er funnet

IÅTTE av våre 26 ordener er alle artene funnet; disse er små ordenene med under 50 arter. I ytterligere seks ordener er 90 prosent av artene funnet. Blant de virkelig store ordenene er nebbmunner, biller og sommerfugler best kjent, alle med over 86 prosent. Bare innen tre ordener kjenner vi under 3/4 av artene (pels- og fjærlus, tovinger og årevinger). Bare 36 prosent av årevingene er kjent i Norge. I den best kjente gruppen, broddvepsene, er 80 prosent kjent.

«Problemgruppen» årevinger

ÅREVIINGENE er en «problemgruppe», der særlig visse «Parasitica» er dårlig kjent. Innen Ichneumonoidea kan det være tusener av flere arter enn de som er oppført. Norge er sparsomt undersøkt med hensyn til parasittveps, men innen de ørsmå Mymaridene viser det seg at vi har flere registrerte arter enn Sverige.

Tabellen nedenfor gir en oppsummering av kjennskapet til norske insekter, uttrykt som trolig antall uoppdagede arter, totalt sett over 8 000, hvorav ca. 7 000 gjelder tovinger og årevinger.

NORGES INSEKTORDENER sortert i henhold til trolig antall uregistrerte arter.

Orden	Trolig antall uoppdagede arter
Årevinger (Hymenoptera)	5200
Tovinger (Diptera)	2100
Biller (Coleoptera)	425
Sommerfugler (Lepidoptera)	310
Pels- og fjærlus (Mallophaga)	275
Nebbmunnner (Hemiptera)	180
Trips (Thysanoptera)	25
Spretthaler (Collembola)	20
Støvflus (Psocoptera)	6
Lus (Anoplura)	5
Lopper (Siphonaptera)	5
Vårfluer (Trichoptera)	5
Rettvinger (Orthoptera)	3
Egent. nettvinger (Planipennia)	2
Tohaler (Diplura)	1
Døgnfluer (Ephemeroptera)	1
Kamelhalsfluer (Raphidioptera)	1
Strepsipterer (Strepsiptera)	1
Børstehaler (Thysanura)	0
Proturer (Protura)	0
Øyestikkere (Odonata)	0
Steinfluer (Plecoptera)	0
Saksedyr (Dermaptera)	0
Kakerlakker (Dictyoptera)	0
Mudderfluer (Megaloptera)	0
Skorpionfluer (Mecoptera)	0
Klasse Insekter (Insecta)	8550